

Hyvinvointialueen rahoitus

VATE 22.12.2021 § 92
56/04.00.10/2021

Asian valmistelija muutosjohtaja Sami Sipilä, 044 770 0577.

Tulevan Etelä-Savon hyvinvointialueen rahoitus muodostuu siirtyvistä kustannuksista ja laskennallisesta rahoituksesta sekä asiakas- ja käyttömaksuista.

Laki hyvinvointialueen rahoituksesta 34§. *"Vuoden 2023 tulevan hyvinvointialueen valtion rahoituksen koko maan taso vuonna 2023 perustuu kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien 5 §:ssä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien kustannusten vuoden 2022 kuntien Valtiokonttorille toimittamien talousarviotietojen perusteella laskettuun yhteismäärään, johon tehdään 7–9 §:ssä tarkoitettut tarkistukset.*

Edellä 1 momentissa tarkoitettu koko maan valtion rahoituksen taso tarkistetaan kunnilta siirtyvien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteisten tehtävien kustannusten osalta vuoden 2022 kuntien Valtiokonttorille toimittamien palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen perusteella. Vuoden 2022 talousarviotietoihin ja tilinpäätöstietoihin perustuvien kustannusten erotus otetaan huomioon korjaamalla 6 §:ssä tarkoitettuja vuoden 2023 laskennallisia kustannuksia. Vuoden 2024 rahoituksen perusteena on 2 momentissa tarkoitettu vuoden 2023 tarkistettu koko maan rahoituksen taso.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen hyvinvointialueiden rahoituksen laskennallista kohdentamista koskevasta menettelystä, laskelmia koskevien tietojen keräämisestä ja laskelmien tarkistamisesta".

Vuodesta 2024 lähtien hyvinvointialueen rahoitus perustuu laskennallisen rahoituksen tarvevakioituun osaan, asukasperusteiseen osaan, olosuhdetekijöihin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaan. 2024 on ensimmäinen vuosi, jolloin rahoitusmallissa oleva siirtymätasaus vaikuttaa rahoituksen määrään. Siirtymätasaus tasaa eroa siirtyvien kustannusten ja uuden laskennallisen rahoituksen välillä vuoteen 2029 asti. Siirtymätasaus kestää seitsemän (7) vuoden ajan, jonka jälkeen jäljellä olevasta osasta tulee pysyvä siirtymätasaus.

Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelun kannalta on oleellisen tärkeää ymmärtää, millaisen rahoituspohjan tuleva malli hyvinvointialueelle muodostaa ja miten rahoituksen muodostumiseen tulisi vaikuttaa. Rahoitus on yleiskatteellinen "könttä" summa, josta hyvinvointialue rahoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannukset. Etelä-Savon hyvinvointialue on kumppanin kanssa arvioinut hyvinvointialueen rahoituksen skenaarioita. Viimeisimmässä vaiheessa on

- päivitetty tulevan hyvinvointialueen rahoituslaskelma siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen osalta. Siirtyvien kustannusten osalta on tehty vertailu Valtiovarainministeriön laskelmien – jotka perustuvat talousarvioon ja talousennusteeseen –

ja alueen todellisten toteutuneiden tilinpäätöslukujen mukaan tehty vertailu.

- tehty Etelä-Savon alueen kuntakohtainen kysely, jossa on pyritty löytämään kustannuseriä, jotka tulisi kirjata sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kustannuksiksi, mutta ne eivät siellä näy. Tämä on tärkeä tieto, jotta kulut kirjataan vuoden 2021 tilinpäätöksessä tai Valtiokonttorille ilmoitettavissa kuntien käyttötalouden tiedoissa mahdollisimman oikein. Tämän myötä ne myös näkyvät sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kustannuksina ja hyvinvointialueen rahoituksena.

Tehty selvitys kuvaa rahoituksen muodostumista tämän hetken lainsäädännön ja tarvevakioidun rahoituksen mukaan. Tulevan hyvinvointialueen laskennallisen rahoituksen mallia ja tarvevakioitua osaa kehitetään edelleen kevään 2022 aikana. Kuten aikaisempien valtion tekemien laskelmien (VM) osalta on huomattu, laskennallisen rahoituksen alueille tuottama rahoitus saattaa muuttua erittäin merkittävästi eri laskentojen välillä. Tämän lisäksi parhaillaan on menossa valmistelu, jossa laskennallisen rahoituksen tarvevakioidun osalta tarvekriteereitä (tautiluokat) lisätään nykyisestä 53:sta. THL:n kanssa käytyjen keskustelujen perusteella määrä voi nousta jopa 120:een. Tämän lisäksi valtakunnallisessa valmistelussa on todennäköisesti tarkastelussa asukasmäärän ja olosuhdetekijöiden vaikutus ja painostukset rahoitukseen. On siis oletettavaa, että laskennallisen rahoituksen painotukset muuttuvat merkittävästikin. Etelä-Savon hyvinvointialueen näkökulmasta on tärkeää ymmärtää selkeästi laskennallisen rahoituksen malli ja sen vaikutus alueelle, jotta voidaan vaikuttaa laskennallisen rahoituksen mallin kehittämiseen niin, että Etelä-Savon hyvinvointialueen näkökulmasta rahoitus paranee. Samaan aikaan tarkastellaan mallin vaikutusta kuntiin ja pyritään löytämään yhteinen tapa vaikuttaa koko Etelä-Savon näkökulmasta edullisella tavalla.

Valmistelujohtaja Kortelaisen esitys:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsee rahoitus selvityksen tämänhetkisen vaiheen tiedoksi.

Päätös:

Valmistelutoimielin hyväksyi päätösesityksen.

Kari Aalto, Jarmo Korhonen ja Petri Leino selostivat asiaa ja poistuivat sen jälkeen kokouksesta.

Aki Rasimus palasi kokoukseen klo 15.07.